Routeverkenner

Versie: november 2026

Ontwikkeld door: CNV LeiderschapsLab i.s.m. GROWEVERYDAY

Doel van de tool

De Routeverkenner is een visualisatietool die helpt om samen een inspirerend toekomstbeeld te vormen van de gewenste schoolcultuur en -ontwikkeling. De tool maakt wendbaarheid tastbaar door met docententeams en betrokkenen te verkennen hoe de toekomst van de school eruit zou kunnen zien in gedrag, samenwerking, cultuur en structuur. De tool bevordert gezamenlijk eigenaarschap, ambitie en energie voor verandering.

Voor wie

De tool is bedoeld voor:

- Schoolleiders en teamleiders.
- Veranderaars en facilitators binnen de school.
- Teamcoaches.
- Bestuurders en beleidsmakers in het onderwijs.

Wanneer

Je kunt deze tool in de volgende situaties inzetten:

- Na een intake of opgaveformulering.
- Tijdens teamdagen of studiedagen.
- Als start van een leertraject of pilot.
- In visievorming en toekomstverkenning, bijvoorbeeld bij het vormgeven van een nieuw schooleigen curriculum.
- Bij stagnerende verandering om de energie te hervinden.

Tijdsinvestering

Dit is de tijd die je nodig hebt voor het inzetten van deze tool:

- Voorbereiding: 30–45 minuten.
- Sessie: 60–90 minuten.

Benodigdheden

Voor een effectieve inzet van de tool heb je het volgende nodig:

© 2026 CNV Onderwijs.
Vrij te gebruiken in het onderwijs voor niet-commercieel intern gebruik, met bronvermelding.
Auteur: Sheraz Kazmi en Paul 't Mannetje, GROWEVERYDAY

- Werkblad Routeverkenner (los document).
- Flipover, markers en post-its, of een digitaal whiteboard.
- Recorder om de gesprekken terug te kunnen luisteren.

Werkvorm: stap-voor-stap instructie

Hieronder volgt een praktische uitleg om de tool in de praktijk in te zetten.

1. Voorbereiding (± 30-45 min)

- Kies of je werkt met individuele reflectie, duo's of een teamsessie.
- Zet het canvas of visual klaar of verzamel materiaal.

2. Start met de verbeelding (± 10 min)

- Vraag: Stel, het is 2 jaar later. We zijn als school wendbaarder dan ooit. Hoe ziet onze schooldag eruit? Laat deelnemers in stilte nadenken of eerste beelden schetsen.

3. Visualiseren (± 25-45 min)

- Laat deelnemers alleen of samen hun toekomstbeeld uitwerken in beeld, schema, metafoor of verhaal. Bijvoorbeeld: een tekening van een schooldag, beelden plakken met kernwoorden, of de beschrijving van een 'wendbare lesweek'.

4. Delen en duiden (± 20-30 min)

- Laat deelnemers hun toekomstbeeld presenteren aan elkaar. Stel vragen als: wat valt op, wat inspireert, welke overeenkomsten zien we?

5. Reflecteren en verbinden (± 15 min)

- Bespreek: welke elementen willen we vasthouden? Wat betekent dit voor ons gedrag, leiderschap of samenwerking? Wat kunnen we nu al doen om hier naartoe te bewegen?

Reflectievragen voor deelnemers

Gebruik deze vragen om bij de deelnemers inzichten op te halen en verdieping te stimuleren, en om acties te formuleren.

- Welk toekomstbeeld raakte of motiveerde jou het meest?
- Wat willen we behouden uit ons huidige onderwijs?
- Wat zijn de eerste stappen om dit toekomstbeeld te realiseren?
- Wat zegt dit over ons gedeelde beeld van wendbaarheid?

Toepassingsmogelijkheden

Gebruik deze tool onder andere bij:

- In dialoogsessies of teamdagen.
- Voor een inspirerende start van leertrajecten of nieuwe modules.
- Als verbeeldingsoefening bij leiderschapsontwikkeling.
- Tijdens verandertrajecten of cultuurinterventies, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van een nieuw schooleigen

© 2026 CNV Onderwijs.
Vrij te gebruiken in het onderwijs voor niet-commercieel intern gebruik, met bronvermelding.
Auteur: Sheraz Kazmi en Paul ‘t Mannetje, GROWEVERYDAY

curriculum.

Adviezen & tips

Handige aandachtspunten voor het effectief inzetten van deze tool:

- Nodig deelnemers expliciet uit tot creativiteit: tekeningen, metaforen en verhalen zijn allemaal goed.
- Gebruik beeldspraak of associatiekaarten als hulpmiddel.
- Koppel het resultaat aan concrete acties: wat kunnen we nu al doen?
- Laat ook de verschillen tussen toekomstbeelden bestaan: ze bieden input voor gesprek.

Contra-indicaties

Deze tool is mogelijk minder geschikt of kan zelfs averechts werken wanneer:

- Teams vooral zijn gericht op 'problemen oplossen' in plaats van vooruitkijken.
- Er een gebrek is aan psychologische veiligheid of openheid.
- Er een verwachting is van harde uitkomsten in plaats van inspiratie en richting.

Bronnen

Onderbouwing van de tool, inclusief inspiratiebronnen en literatuur:

- IDEO - *Design thinking*. designthinking.ideo.com
- Michalko, M. (2006). *Thinkpak: A brainstorming card deck*. Ten Speed Press.
- Scharmer, C. O. (2017). *Theory U*. Christofoor.
- Sibbet, D. (2010). *Visual meeting*. John Wiley & Sons.

Reflectieblokje voor begeleiders

Sluit het gebruik van deze tool af met een korte reflectie:

- Wat neem ik mee uit deze toekomstbeelden?
- Welke eerste stap kan ik morgen zetten in de richting van dit beeld?
- Wie kan ik uitnodigen om hier samen verder op te verkennen?